

Nr 290.

Av herrar **Allard** och **Ekdahl**, om ökat anslag till särskild undervisning i idrott och gymnastik m. m. vid gymnastiska centralinstitutet.

I årets statsverksproposition, åttonde huvudtiteln, punkt 305, föreslås ett anslag av 5 500 kronor till Gymnastiska centralinstitutet: Särskild undervisning i idrott och gymnastik m. m. Anslaget användes till vinterutbildning (resor till fjällen), simundervisning och annan speciell utbildning samt är för innevarande budgetår uppfört med 5 000 kronor.

Direktionen över institutet har hemställt om höjning av anslaget med 5 500 kronor till 11 000 kronor och till stöd härför anfört:

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 5 500 kronor. Enligt av direktionen fastställd dispositionsplan användas 2 600 kronor för simundervisning, 2 400 kronor för vinterutbildning (skidutbildning i fjällterräng) och sommarövningar samt 500 kronor för annan specialundervisning.

Den egentliga undervisningen i skidåkning vid institutet äger rum årligen under 14 dagar i fjällterräng. Såsom instruktör medföljer en lärare för varje kurs. Med hänsyn till det stora elevantalet (25—34 i varje kurs) anser direktionen den undervisning som kommer eleverna till del icke vara tillfredsställande. Direktionen har därför tidigare anhållit om medel för anställande av biträdande instruktörer, men detta har avslagits. De särskilda kostnader, som åsamkas eleverna för denna skidutbildning, äro avsevärda. De överstiga 30 000 kronor. Eleverna synas därför berättigade att förvänta att de skola komma i åtnjutande av en fullgod undervisning. Som jämförelse kan nämnas att vid av skidfrämjandet anordnade kurser högsta elevantalet per instruktör är 15. Då direktionen ej anser sig kunna stå till svars för en fortsatt underhållig skidutbildning tillåter sig direktionen att ånyo anhålla om medel till ersättning åt fyra biträdande instruktörer vid skidutbildningen i fjällterräng. Kostnaderna beräknar direktionen till sammanlagt 2 000 kronor.

Såsom ovan anförts stå till direktionens förfogande för annan specialundervisning endast 500 kronor. Såsom exempel på sådan undervisning kan nämnas undervisning i hållningslära, rytmik, musikens användning i gymnastiken m. m. Vidare synas eleverna genom föredrag böra få del av nya riktningar inom gymnastiken. Undervisningen bör även berikas med visning av lämplig instruktionsfilm. För att sålunda kunna ge eleverna en vidgad undervisning i gymnastik och idrott får direktionen anhålla att nämnda belopp, 500 kronor, höjes till 4 000 kronor.

Vid bifall till vad sålunda direktionen äskat skulle förevarande anslag höjas med (2 000 + 3 500 =) 5 500 kronor till 11 000 kronor.

I likhet med direktionen finna undertecknade en anslagsökning erforderlig och vilja såsom ytterligare skäl härför anföra följande.

Av säkerhetsskäl måste det anses oförsvarligt att för långfärd i fjällen endast beräkna en ledare per 25 resp. 34 deltagare. Även om gci-eleverna äro

vuxna människor, så ha många av dem så dålig skidutbildning tidigare och så ringa fjällvana att risken för olycksfall är ganska stor om icke ett tillräckligt antal erfarna ledare står till buds. Detta gäller icke minst under långfärden, då t. ex. hastigt påkommande väderleksförändringar kunna framtvinga ofrivillig övernattnings ute i det fria.

Statskontoret synes vid ett tidigare tillfälle ha varit av den uppfattningen, att gci-elevernas fjällfärd närmast kunde jämföras med skolungdomens fjällfärder och i stort sett var att uppfatta som en rekreationsutflykt. Denna uppfattning är felaktig. I den för institutet fastställda undervisningsplanen ingår skidutbildningen som en obligatorisk del. Eleverna skola utbildas till ansvariga *ledare* bl. a. för just skolungdomens fjällfärder. Detta kan icke ske på annat sätt än genom praktisk utbildning i fjällen vid olika terräng- och väderleksförhållanden. Det måste synas egendomligt, att samtidigt med att stora summor av statsmedel årligen anslås för utbildningskurser för läroverkslärare, folkskollärare m. fl., så att dessa skola kunna biträda bl. a. vid skolungdomens fjällfärder och skolornas friluftsdagar, skola gci-eleverna, som i motsättning till ovanstående kategori *själva* få bekosta såväl resa som uppehälle, icke kunna åtnjuta förmånen av fullgod instruktion under sin specialutbildning.

Vad som ovan anförts om skidutbildningen gäller till stor del även annan specialutbildning vid institutet, för vilken hittills ett minimalt belopp av 500 kronor per år stått till direktionens förfogande. Statskontorets sakkunniga i dessa frågor ha ansett att denna undervisning kan bibringas eleverna av institutets egna lärare. Även här anse vi direktionens ståndpunkt väl motiverad.

Specialutbildning i hållningslära ingår som ett nödvändigt led i utbildningen sedan denna ändrats till tvåårig och icke längre omfattar sjukgymnastiken. Härför fordras en specialutbildad läkare och en sjukgymnast, vilka självfallet måste avlönas.

Utbildning i musikteori och rytmik ingår numera överallt i utlandet som en viktig del av gymnastiklärarutbildningen speciellt för de kvinnliga eleverna. Denna utbildning har en helt annan innebörd än den traditionella svenska gymnastiken. *Ingen* av institutets nuvarande lärare har själv genomgått sådan utbildning, och det måste därför anses egendomligt att pålägga dem undervisningsplikt i dessa ämnen. Speciellt inom kvinnogymnastiken spelar rytmiken och musikbeledsagelse till gymnastiken en allt större roll. Det måste därför djupt beklagas, att vid landets enda utbildningsanstalt en sådan utbildning icke kan genomföras på grund av att inga medel härför finnas. Under tidigare år ha institutets kvinnliga elever vid flera tillfällen själva insamlat medel för att under viss tid avlöna pianist. Detta förfarings-sätt måste dock anses ovärdigt för institutet.

Allt instruktionsfilm utgör ett mycket värdefullt hjälpmedel i undervis-

ningen kan näppeligen betvivlas, men även härför saknas för närvarande anslagsmedel.

Det är att förvänta att utbildningen vid institutet, som resultat av den av Kungl. Maj:t tillsatta utredningskommittén, på olika sätt rationaliseras och att institutet i framtiden, i högre grad än vad som hittills har varit fallet, får anslagsmedel som motsvarar det faktiska behovet, men redan under det kommande året bör göras allt som är möjligt för att förbättra utbildningen.

Med anledning av det ovan anförda hemställa undertecknade,

att riksdagen må besluta, att anslaget till Gymnastiska centralinstitutet: Särskild undervisning i idrott och gymnastik m. m. må för budgetåret 1947/48 höjas med 5 500 kronor till 11 000 kronor.

Stockholm den 23 januari 1947.

Henry Allard.

Thorvald Ekdahl.
